
А.І. Радченко

канд. геол. наук,
заступник директора з питань наукової та видавничої діяльності
Видавничого дому "Академперіодика" НАН України
e-mail: radchenko@nas.gov.ua
<http://orcid.org/0000-0002-0276-6398>

М.В. Язвинська

канд. геол. наук,
мол. наук. співроб.
Видавничого дому "Академперіодика" НАН України
e-mail: yazvynska@nas.gov.ua
<http://orcid.org/0000-0002-1074-7525>

СТАН ВИХОДУ ЖУРНАЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ: ПОГЛЯД У МИНУЛЕ

<https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.337.068>

На матеріалах постанов Президії НАН України та звітів про видавничу діяльність 1990-х — початку 2000-х рр. розглянуто стан виходу журналів НАН України. Вказаний період характерний важкими економічними умовами, а також переформатуванням організаційних засад видавничої діяльності. Окреслено основні кроки, здійснювані Науково-видавничою радою НАН України та керівництвом Академії задля збереження вітчизняної наукової періодики. Набутий у перше десятиріччя незалежності України досвід може стати надійним підґрунтям необхідного нині осучаснення цієї царини.

Ключові слова: науковий журнал, періодичність, Національна академія наук України, Науково-видавнича рада НАН України.

Вступ. Глобалізаційні виклики, зростання кількості інформації та усе більша швидкість її обігу є причиною постійного зростання вимог до джерел і каналів комунікації, у тому числі наукової. Ці вимоги надзвичайно швидко формалізуються нині на світовому рівні, і вітчизняній науковій періодиці дедалі важче відповісти їм за складних економічних умов. Така ситуація спонукає до вивчення досвіду інших країн, наукових установ, видавців наукової літератури, окремих видань. Вочевидь необхідно про-

аналізувати й дії Національної академії наук України, спрямовані на збереження наукової періодики від моменту незалежнення України. Ті часи також були позначені надзвичайно складною економічною ситуацією, до того ж повною зміною засад господарювання у країні.

Історичні передумови. 1990 року Академія наук Української Радянської Соціалістичної Республіки видавала 54 наукових періодичних видання, започаткувавши того ж року чотири нових журнали. Усі ці видання за сприяння Держкомвидаву УРСР були включені до плану державного замовлення, внесені Міністерством зв'язку до каталогів передплати, враховані у статистичній звітності Бібліографічно-видавничим об'єднанням "Книжкова палата УРСР ім. Івана Федорова". Видавцем всієї цієї періодики було Видавництво "Наукова думка", а на директорів базових інститутів покладалася обов'язок забезпечення умов роботи редакцій відповідно до штатного розпису. Кошти на підготовку та тиражування видань надходили централізовано. Тобто до початку 1990-х років понад 80 % монографій, збірників наукових праць, журналів Академії були продукцією Видавництва "Наукова думка". Лише 10—15 % друкували установи Академії наук, які мали дозвіл на функціонування власних відомчих поліграфічних дільниць, продукуючи так звану відомчу літературу. Існувала єдина передплатна мережа, було налагоджено відповідне розповсюдження видань. Передплатниками були бібліотеки, наукові і навчальні установи УРСР та республік Радянського Союзу, а також інших країн. Проте й тоді видання не могли існувати повністю за кошти передплатників, не були самоокупними.

Відбувалась співпраця й у межах договорів із закордонними видавцями, які здійснювали видання журналів Академії за кордоном англійською мовою. Переклади видань найчастіше готували в Україні силами редакцій журналів. Близько десятка видань входили до переліку Інституту наукової інформації США. Цей перелік став основою нині провідної наукометричної бази *Web of Science Core Collection*.

Стан підготовки та випуску наукової видавничої продукції завжди був предметом постійної уваги Президії НАН України, відповідала за цю діяльність Науково-видавнича рада (НВР, раніше — Редакційно-видавнича рада). Звіт про видавничу діяльність становив невід'ємну частину щорічного звіту про діяльність Академії.

Вимушене реформування. Наприкінці 1990 р. згідно з Законом СРСР "Про пресу та інші засоби масової інформації" Президія Академії ухвалює рішення про передання редакцій наукових журналів АН УРСР до відповідних наукових установ разом із лімітами праці. Від 01.01.1991 значну частину журналів Академії "Наукова думка" могла видавати, лише уклавши відповідні угоди з інститутами-засновниками. Це призвело до загального скорочення обсягу друкованої продукції "Наукової думки", відтак і до скорочення її штату, а також до порушення термінів виходу наукових видань.

В останній рік існування СРСР відбувалось стрімке погіршення економічної ситуації, постійно затримувались різноманітні виплати, невпинно

дорожчали і зникали товари. Відповідно, значно зросли тарифи на поліграфічні послуги та розповсюдження періодики, підвищились ціни на папір та інші матеріали. Наприклад, у 1992 р. ціни на папір та поліграфічні послуги були вищими у 20—100 разів, ніж у 1990 р.

За цих складних змінних умов Академія нагальась зберегти кількість і рівень наукових видань, дбаючи про зміст і якість поліграфічного виконання, дотримання періодичності, виконання передплатних зобов'язань. Власне тоді і було розпочато напрацювання заходів, спрямованих на обережне й поступове реформування наукової періодики, досвідом якого ми можемо скористатись і сьогодні.

Наукова періодика в Україні у перші роки незалежності. 1992 року Президія Академії наук України двічі розглядає на засіданнях питання про видання наукових журналів і про стан та перспективи видавничої діяльності, а після детального обговорення затверджує пропозиції, висунуті Науково-видавничою радою АН України, очолюваної на той час академіком В.Г. Бар'яхтаром. Запропоновано було, зокрема, задля здешевшення виробництва перевести журнали з високого друку на офсетний із одночасним переходом на комп'ютерний набір та виготовленням оригінал-макетів наукових журналів з використанням настільних видавничих комп'ютерних систем. Такі системи на початку 1992 р. існували в кількох інститутах в Києві та Харкові, і Президія АН України рекомендувала іншим журналам звертатись до цих інститутів, об'єднуючи зусилля редакцій та відповідних фахівців: передбачено організацію центрів з виготовлення оригінал-макетів видань на договірних засадах за консультативної допомоги видавництва "Наукова думка".

Уперше сформульовано пропозицію щодо опублікування статей у журналах тією мовою, якою вони надходять до редакцій, не витрачаючи коштів і зусиль на переклад та випуск журналів паралельно українською та російською мовами.

Тоді ж постало питання про створення власної системи розповсюдження наукової періодики, пропозиції щодо якої мала розробити "Наукова думка" спільно з зацікавленими організаціями, зокрема з мережею книгарень "Академкнига". З метою зменшення збитковості наукового книговидання ініційовано звернення до Кабінету Міністрів України щодо звільнення наукової видавничої продукції від усіх видів податків.

Попри надзвичайно важкі умови праці з 55 наукових журналів Академії 26 перевидавали за кордоном іноземні видавці, а три журнали мали статус міжнародних. Ситуація ускладнюється й тим, що журнали починають виходити зі значним запізненням, порушується періодичність виходу, а закордонні передплатники та видавці висловлюють невдоволення такими обставинами. Рятивною ідеєю видається створення власної поліграфічної бази Академії.

1993 року ці пропозиції набувають чіткішої форми і, заслухавши доповідь нового голови Науково-видавничої ради АН України академіка

В.В. Немошкаленка, Президія АН України постановою від 14.07.1993 № 219 "Про стан та перспективи видання журналів Академії наук України" визначає "одним з головних завдань у галузі видавничої діяльності АН України збереження системи наукових періодичних видань як засобу інтеграції української науки у світовий науковий процес, оперативного шляху доведення результатів фундаментальних та прикладних досліджень до фахівців". На той час Академія видає 58 журналів та є співзасновником ще двох, 34 з них видає "Наукова думка". При цьому в інститутах функціонує вже 21 дільниця оперативної поліграфії. Тією ж постановою Президія АН України покладає на директорів установ — засновників журналів персональну відповідальність за збереження журналів та забезпечення їхнього належного функціонування; зобов'язує інститути доукомплектувати редакції належною технікою та фахівцями для самостійного виготовлення оригінал-макетів видань. Ті інститути, що мають дільниці оперативної поліграфії, повинні повністю перейти на тиражування журналів власними силами з 1994 р., а також забезпечити на договірних засадах тиражування ще одного-двох журналів, засновники яких поліграфічних дільниць не мають. За порушення цієї умови Президія АН України передбачає припинити централізоване фінансування відповідних журналів.

Також Президія АН України ухвалює такі заходи: розробити пропозиції щодо створення дільниць оперативної поліграфії на базі Видавництва "Наукова думка" та Інституту металофізики АН України; звернутись до Кабінету Міністрів України з клопотанням щодо забезпечення науковим журналам пільгових умов розповсюдження; визначити єдині тарифні ставки для працівників редакцій наукових журналів; зобов'язати відділення Академії систематично розглядати стан виходу журналів підпорядкованих їм установ.

Попри ці заходи й вимоги через рік у постанові Президії НАН України від 21.09.1994 № 214 "Про стан видання журналів Національної академії наук України" зазначено, що протягом 1994 р. відповідно до графіка або з незначними відхиленнями від нього виходило лише дев'ять журналів. І так само дев'ять журналів не випустили жодного номера. Називаючи збереження наявної мережі наукових періодичних видань головним завданням установ та відділень НАН України, ця постанова вимагає від директорів інститутів і головних редакторів журналів взяти під особистий контроль графік виходу журналів з метою випуску всіх номерів 1994 р. до його завершення. Для цього рекомендовано переводити тиражування журналів на офсетний друк, виготовляти оригінал-макети у редакціях, шукати дешевші типографії, а також (уперше) вдатись до випуску здвоєних номерів журналів.

Буквально за два тижні Президія НАН України знов розглядає питання про стан виходу наукових журналів (постанова від 05.10.1994 № 228) та ухвалює рішення про встановлення надбавок у розмірі до 100 % посадових окладів для співробітників редакцій періодичних видань, попередивши ди-

ректорів наукових установ, що кошти для цього передбачено у виділених установам бюджетних асигнуваннях.

Ще через місяць (постанова Президії НАН України від 16.11.1994 № 263) НВР НАН України стверджує, що "ситуація з виданням наукової періодики дещо стабілізувалась і поступово починає змінюватись на краще", проте, відзначає й недоліки роботи, поіменно називаючи порушників графіків і вимог.

Така прискіплива увага Президії НАН України до питання своєчасного випуску наукових періодичних видань не могла не датися взнаки, свідченням чого є постанова "Про підсумки діяльності редколегій журналів НАН України у 1994 році" (від 01.02.1995 № 25). У ній відзначено, що протягом року практично за графіком виходило 12 з 64 наукових журналів, а 32 журнали до кінця січня 1995 р. повністю розрахувались з передплатниками за 1994 рік. Прикро, але близько 20 % журналів випустили половину або й менше від запланованих номерів. Цією постановою головним завданням наукових установ та їхніх директорів утверджено "збереження, вдосконалення і поширення існуючої мережі наукових періодичних видань". Нею ж поіменно оголошено догани або визнано незадовільною роботу головних редакторів видань, які порушували графік випуску. Ухвалено рішення щодо призначення на посади головних редакторів наукових журналів директорів наукових установ — засновників відповідних періодичних видань.

Визначено також, що у 1995 р. НВР НАН України повинна щомісяця доповідати Президії НАН України про стан випуску періодичних видань. Для здійснення оперативного контролю установи-видавці зобов'язані надсилати до Науково-видавничої ради контрольні примірники видань відповідно до їх випуску. У 1995 р. фактично відбувся перелом у ситуації з науковою періодикою НАН України.

Повільне покращання. Попри досить успішне завершення 1994 р., ці темпи випуску наукових журналів не вдалось утримати на початку 1995 р. Це засвідчують постанови Президії НАН України від 27.03.1995 № 105 і від 10.05.1995 № 135. У цих документах наголошено на необхідності запровадження жорсткішого контролю за дотриманням графіків журналів з боку відділень НАН України.

Постанова від 27.09.1995 № 255 повідомляє, що ситуація загалом краща, ніж на цей час у минулому році, і що всі журнали розрахувались із передплатниками з боргами 1994 р., а значна частина журналів завершила випуск номерів за перше півріччя. Водночас три журнали з наявних на той час 67 не випустили жодного номера. Тож відповідним відділенням НАН України доручено розглянути питання про доцільність випуску цих журналів і можливість об'єднання їх із подібними виданнями у межах відділення.

Однак загальна фінансова ситуація була надзвичайно складною, і станом на 01.12.1995 план випуску журналів НАН України було виконано на 65 % і лише 25 журналів виходили за графіком (постанова Президії НАН

України від 06.12.1995 № 322). Тому НВР НАН України нагадала про можливість випуску здвоєних номерів журналів як нагального заходу з надолуження графіка.

У річній звітній доповіді голова НВР НАН України академік НАН України В.В. Немошкаленко відзначав, що план було виконано лише на 87 %, за графіком виходило 36 найменувань видань і, що найприкріше, з 26 журналів, що перевидаються за кордоном, лише 18 вчасно виконали план випуску (постанова Президії НАН України від 21.02.1996 № 66 "Про підсумки діяльності редколегій журналів і журналів НАН України у 1995 р.).

З метою виправлення ситуації запропоновано вдатися не тільки до об'єднання номерів, а й до скорочення їхніх обсягів. Підштовхуючи таким чином головних редакторів наукових журналів до перегляду базових параметрів журналів (періодичність та обсяг) з метою оптимізації, Президія НАН України водночас попереджала головних редакторів видань, які порушували графіки, про дисциплінарні заходи й пропонувала відділенням НАН України розглядати питання про відповідність деяких головних редакторів цим посадам.

На кінець червня 1996 р. план випуску журналів було виконано вже на 51 % (постанова Президії НАН України від 26.06.1996 № 202), при цьому 15 видань ще не випустили жодного номера відповідного року, а три видання не розраховувались з передплатниками за минулий рік. Цього року у постанові уперше з'являються подяки колективам редакцій за сумлінну працю. До кінця 1996 р. виходить 72 % номерів журналів, більше половини — практично за графіком (постанова Президії НАН України від 25.12.1996 № 404). Започатковано й випущено перші номери двох нових журналів.

Станом на 01.07.1997 виконано піврічний план на 81 %, 38 журналів виконали його повністю. Відзначаючи, що водночас значно покращилась і поліграфічна якість видань, НВР НАН України стверджує, що "ситуація з виданням наукової періодики зберігає тенденцію до стабілізації" (постанова Президії НАН України від 16.07.1997 № 281).

За результатами 1997 р. станом на 20.01.1998 вийшло 85 % річних комплектів журналів, 45 видань — за графіком або близько до нього і лише два видання виходили зі значним відставанням (постанова Президії НАН України від 11.02.1998 № 39). Започатковано ще два нових журнали.

Ця ж постанова визнає "недоцільним подальший випуск об'єднаних номерів журналів" і рекомендує "редакціям журналів, які протягом останніх років постійно виходять об'єднаними номерами, у першому півріччі 1998 р. вирішити питання про зменшення періодичності виходу відповідно до фактичної".

У зв'язку з налагодженням роботи Спеціалізованої друкарні наукових журналів НАН України (від 2000 р. — Видавничий дім "Академперіодика" НАН України), організованої 1995 р., редакціям наукових журналів рекомендовано співпрацювати з нею для забезпечення високої якості та вчасного виходу видань.

Варто згадати, що ідея зі створення власної поліграфічної бази Академії повільно і поступово, але загалом успішно втілювалась у створенні Спеціалізованої друкарні. Завдяки цьому 1997 р. вдалось налагодити своєчасний випуск загальноакадемічних щомісячних журналів "Вісник Національної академії наук України" та "Доповіді Національної академії наук України". З того часу кількість журналів, які виготовляє та тиражує ВД "Академперіодика", постійно зростає. Це питання детально розглянуто у багатьох публікаціях (див., наприклад [2—4]).

Отже, станом на 20.01.1999 побачили світ 92 % журналів з плану 1998 р., причому вже 60 журналів вигодили відповідно до графіків (постанова Президії НАН України від 12.02.1999 № 41). Зареєстровано три нових видання, почали виходити чотири журнали, започатковані раніше. Цією постановою рекомендовано припинити практику випуску об'єднаних номерів та "докласти зусиль для включення журналів до спеціалізованих міжнародних реферативних видань та видань Інституту інформації США", а також вжити заходів з метою подальшого підвищення поліграфічної якості видань і для отримання міжнародного стандартного номера серіального видання *ISSN*.

1998 р. реалізовано також ще одну важливу ініціативу Науково-видавничої ради НАН України: зібрано й узагальнено інформацію щодо академічних наукових журналів і видано відповідний каталог [5]. Це видання стало необхідним і традиційним. Нині оприлюднено ще шість випусків каталога, який від 2011 р. охоплює не тільки журнали НАН України, але й журнали та періодичні збірники наукових праць, започатковані за участі академічних установ. Каталог доступний також на веб-ресурсі НВР НАН України [6—13].

Аналізування діяльності редколегій журналів НАН України у 1999 р. (постанова Президії НАН України від 08.10.1999 № 306) показало, що станом на 01.10.1999 випущено 60 % номерів журналів, практично так само, як і попереднього року, і переважно за графіком. Відставали від графіка лише чотири видання із зареєстрованих на той час 68.

Цю тенденцію підтверджує і розгляд діяльності журналів по завершенні 1999 р. (постанова Президії НАН України від 15.03.2000 № 65): до 01.03.2000 випущено 97 % номерів, 61 редакція працює відповідно до графіків, затримують випуск лише два видання, триває створення нових видань.

Аналізуючи діяльність наукових журналів у 2000 р., НВР НАН України розглядає вже 71 видання і відзначає, що 64 видання виходять за графіком або близько до нього (постанова Президії НАН України від 28.02.2001 № 58).

Так само у 2001 р. робота редакцій наукових журналів була визнана задовільною: станом на 20.02.2002 випущено 94 % усіх номерів журналів, засвідчено, що 65 редакцій з 73 видавали номери відповідно до графіків. Істотно порушували графік чотири видання, а два не виходили взагалі. Щодо останніх відповідним відділенням НАН України рекомендовано визначити доцільність їх існування (постанова Президії НАН України від 11.03.2002 № 48).

Жорсткий контроль за роботою редакційних колегій наукових журналів від 2002 р. продовжив новий голова НВР НАН України академік НАН

України Я.С. Яцків, який очолює її й нині. Підсумки роботи журналів у 2002 р. Президія НАН України розглянула наприкінці березня 2003. Було відзначено, що 71 редакція з 75 випускали журнали за графіком і станом на 10.03.2003 видано 95 % номерів (постанова Президії НАН України від 28.03.2003 № 72). Названо чотири порушники, щодо яких відділенням НАН України рекомендовано вжити відповідних заходів, і вперше наголошено на нагальній необхідності використання можливостей мережі Інтернет всіма виданнями. На той час 24 журнали розміщували на веб-ресурсах у режимі відкритого доступу електронні версії журналів або реферати статей.

Підсумки діяльності та випуск періодичних видань у 2003 р. показали, що станом на 20.02.2004 вийшло 96 % усіх номерів журналів, більшість із них виходила відповідно до графіків. Завдяки налагодженій співпраці журналів з ВД "Академперіодика" НАН України та започаткуванням у ньому за ініціативи НВР НАН України Програми підтримки журналів вдалось ліквідувати заборгованість кількох суспільно-гуманітарних періодичних видань (детальніше про Програму див. [2, 3, 14, 15]).

Після фактичного стабілізування стану виходу наукової періодики НАН України перед НВР НАН України, редакційними колегіями, редакціями постали нові питання: закріплення статусу співробітників редакцій як наукових працівників, підвищення міжнародного рейтингу журналів НАН України та розширення міжнародного співробітництва, зокрема шляхом ширшого запровадження англійської мови (постанова Президії НАН України від 03.03.2004 № 56).

Від 2005 р. розгляд підсумків діяльності редакцій та стану випуску наукових журналів НАН України як окремого питання на засідання Президії НАН України було фактично припинено. Надалі стан виходу наукових періодичних видань і питання, пов'язані з їхнім існуванням, розглядали у контексті розвитку науково-видавничої діяльності НАН України в цілому. Настав час оформлення загальної видавничої стратегії науково-видавничої діяльності Академії, підвищення рейтингу академічних наукових публікацій, активнішого інтегрування вітчизняних здобутків до світового інформаційного простору, опанування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Однак нині, після нетривалого відносно спокійного періоду існування, наукова періодика стикнулась з новими викликами і проблемами. Чи може нам допомогти у вирішенні їх набутий досвід?

Висновки. Викладені вище узагальнені матеріали свідчать, що роль НВР НАН України як науково-методичного осередку, органу контролю і зв'язкової ланки між науковими журналами у керівництвом Академії була надзвичайно важливою як на початку 1990-х рр., позначених системною кризою, так і у період відносної стабілізації.

Обрана у найважчий час система жорсткого контролю й запровадження простих дієвих кроків на кшталт переведення на офсетний друк, запровадження виготовлення оригінал-макетів видань у редакціях наукових журналів, видання об'єднаних випусків, скорочення обсягу номерів, відмова

від виготовлення паралельних випусків українською і російською мовами, слугують позитивним досвідом консолідованих рішень. Саме завдяки цим заходам, а також каталогізації наукової академічної періодики й створенню Спеціалізованої друкарні наукових журналів НАН України як першого етапу власної поліграфічної бази НАН України дали змогу зберегти й розширити мережу вітчизняних наукових журналів і їхній науковий рівень, не втратити контакти із зарубіжними видавцями наукової літератури, після кризового періоду відновити якість поліграфічного виконання.

Водночас багаторічна повторюваність одних питань, рекомендацій і проблем свідчать про недостатню гнучкість системи видання наукової періодики у Національній академії наук України.

До найважливіших зі сформульованих на початку 1990-х рр. рекомендацій варто дослухатись і нині, а саме:

- орієнтування на світові вимоги і стандарти видавничої діяльності попри будь-які ускладнення;
- усвідомлення необхідності інтегрування у світовий науковий інформаційний простір;
- забезпечення високої якості наукового вмісту і видавничого виконання;
- упровадження сучасних інформаційних і видавничих технологій;
- ширше використання англійської мови;
- уніфікування підходів до підготовки і випуску видавничої продукції у межах НАН України;
- об'єднання зусиль фахівців задля досягнення мети — якнайповнішого виконання журналами НАН України функцій сучасної наукової періодики;
- увідповіднення обсягів і періодичності видань їхній фактичній потребі і реальним спроможностям;
- готовність до оптимізації мережі наукових періодичних видань, розгляду питань як про створення нових видань, так і про доцільність існування започаткованих раніше.

Науково-видавнича діяльність НАН України є динамічною системою, яка потребує постійного контролю, науково-методичної підтримки й чіткої сформульованої концепції розвитку відповідно до основного стратегічного завдання — забезпечення належного й оперативного представлення вітчизняної науки та її здобутків у світі задля здійснення ефективної наукової комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вакаренко Е.Г. Современный этап издательской деятельности Национальной академии наук Украины (1996—2005 гг.). *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. Вып. 4. Київ, 2006. С. 269—278.
2. Куртенок Л.Ф. Нариси історії Видавничого дому "Академперіодика". Київ: Академперіодика, 2012. 92 с.
3. Вакаренко О.Г., Радченко А.І. Науково-видавнича діяльність Національної академії наук України: 2002—2011 рр. Київ: Академперіодика, 2013. 143 с.

4. Періодичні та книжкові видання Видавничого дому "Академперіодика" НАН України: 1996—2015 / авт. вступ ст. та відп. ред. О.Г. Вакаренко, уклад.-упор.: А.І. Радченко та ін. Київ: Академперіодика, 2016. 180 с.
5. Радченко А.І. Стан виходу журналів Національної академії наук України. Консультаційно-методична діяльність Науково-видавничої ради НАН України у вирішенні актуальних питань наукової періодики. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 3. Київ, 2010. С. 10—15.
6. Періодичні видання Національної академії наук України. Каталог = Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. Catalogue / уклад.: О.В. Бахонський, В.О. Харченко; за заг. ред. В.В. Немошкаленка; Національна академія наук України. Київ, 1998. 235 с.
7. Периодические издания Национальной академии наук Украины. Каталог / под общ. ред. В.В. Немошкаленко; Национальная академия наук Украины. Киев, 1999. 119 с.
8. Періодичні видання Національної академії наук України. 2001. Каталог = Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2001. Catalogue / уклад.: О.В. Бахонський, В.О. Харченко; за заг. ред. В.В. Немошкаленка; Національна академія наук України. Київ, 2001. 269 с.
9. Журнали Національної академії наук України. 2008 рік / упоряд.: А.І. Радченко, М.В. Язвинська, О.Г. Вакаренко. Київ, 2008. 196 с.
10. Періодичні видання Національної академії наук України. 2009 рік / упоряд.: А.І. Радченко, М.В. Язвинська. Київ, 2009. 293 с.
11. Періодичні видання Національної академії наук України. 2011 рік / упоряд.: А.І. Радченко, М.В. Язвинська. Київ: Академперіодика, 2011. 628 с.
12. Періодичні видання Національної академії наук України. 2012 рік / упоряд.: М.В. Язвинська. Київ: Академперіодика, 2012. 680 с.
13. Періодичні видання Національної академії наук України. 2014 рік / упоряд.: М.В. Язвинська. Київ: Академперіодика, 2014. 696 с.
14. Вакаренко О.Г. Роль Видавничого дому "Академперіодика" Національної академії наук України у розвитку сучасної наукової періодики. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 3. Київ, 2010. С. 7—9.
15. Вакаренко О.Г. Програма підтримки журналів НАН України як фактор еволюції академічної періодики. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 13. Київ: Академперіодика, 2016. С. 9—14.

REFERENCES

1. Vakarenko, E.G. Biblioteki natsionalnyih akademiy nauk: problemyi funktsionirovaniya, tendentsii razvitiya. Kyiv, 2006. (4): 269-278. [in Russian].
2. Kurtenok, L.F. Narysy istoriyi Vydavnychoho domu "Akademperiodyka". Kyiv, 2012. 92 p. [in Ukrainian].
3. Vakarenko, O.G., Radchenko, A.I. Naukovo-vydavnycha diyal'nist' Natsional'noyi akademiyi nauk Ukrayiny: 2002—2011 rr. Kyiv, 2013. 143 p. [in Ukrainian].
4. Periodychni ta knyzhkovi vydannya Vydavnychoho domu "Akademperiodyka" NAN Ukrayiny: 1996—2015. Vakarenko, O.G., Radchenko, A.I. (Eds). Kyiv, 2016. 180 p. [in Ukrainian].
5. Radchenko, A.I. Stan vykhodu zhurnaliv Natsional'noyi akademiyi nauk Ukrayiny. Konsul'tatsiyno-metodychna diyal'nist' Naukovo-vydavnychoyi rady NAN Ukrayiny u vyri-shenni aktual'nykh pytan' naukovoyi periodyky. *Science of Ukraine in the Global Information Space*. 2010. (3): 10—15. [in Ukrainian].
6. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. Catalogue. Kyiv, 1998. 235 p.
7. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. Catalogue. Kyiv, 1999. 119 p.
8. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2001. Catalogue. Kyiv, 2001. 269 p.

9. Journals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2008. Kyiv, 2008. 196 p.
10. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2009. Kyiv, 2009. 293 p.
11. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2011. Kyiv, 2011. 628 p.
12. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2012. Kyiv, 2012. 680 p.
13. Periodicals of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2014. Kyiv, 2014. 696 p.
14. Vakarenko, O.G. *Science of Ukraine in the Global Information Space*. 2010. (3): 7–9. [in Ukrainian].
15. Vakarenko, O.G. Support program for journals of NAS Ukraine as a factor in the evolution of academic periodicals. *Science of Ukraine in the Global Information Space*. 2016. (13): 9–14. doi: <https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.321.009> [in Ukrainian].

A.I. Radchenko, PhD (Geology)

*Deputy Director on Issues of Scientific and Publishing Activity
of the Publishing House "Akademperiodyka" of NAS of Ukraine
<http://orcid.org/0000-0002-0276-6398>*

M.V. Yazvinskaya, PhD (Geology)

*Junior Research Fellow
of the Publishing House "Akademperiodyka" of the NAS of Ukraine
<http://orcid.org/0000-0002-1074-7525>*

THE STATE OF THE PUBLICATION OF THE JOURNALS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE: A GLANCE IN THE PAST

According to the materials of the Presidium of the NAS of Ukraine and reports on the publishing activity in the 1990's and the beginning of the 2000's, the state of publication of journals of NAS of Sciences of Ukraine is reviewed. This period is characterized by difficult economic conditions, as well as reformatting of the organizational principles of publishing activity. The main steps taken by the Scientific and Publishing Council of NAS of Ukraine and the leadership of the Academy for the preservation of the national scientific periodicals are outlined. The experience gained during the first decade of Ukraine's independence could become a solid ground for the modernization of this domain.

Keywords: scientific journal, periodicity, National Academy of Sciences of Ukraine, Scientific and Publishing Council of NAS of Ukraine.